Anul XLVI Nr. 103 — 8 Pagini — EXEMPLARUL: în țară 3 lei, în străinătate 6 lei — 8 Pagini — Duminică 6 Mai 1928

ABONAMENTE — IN ȚARA — STRAIN. Lei 200 | 3 Luni | 460; „ 380 | 6 „ | 880; „ 750 | 12 „ | 1700. Pe lună 80 lei

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE și TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călătorilor" Câte 220 lei în țară 440 lei în străinătate pe un an

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN — Director: STELIAN POPESCU

Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

TELEFON: Direcția 313/72—364/64 — Administrația 313/71 — Secretariatul de Redacție 356/43 — Redacția: Coresp. cu provincia 302/98—335/31

Războiul... în afară de lege?

Guvernul american, prin d. Kelogg, a formulat un proect prin care războiul tinde să fie pus în afară de lege.

In primul rând, d. Kelogg a recunoscut dreptul de legitimă apărare al statelor.

D-sa a afirmat că *„orice națiune este totdeauna liberă, fără să ia în considerație dispozițiile tratatelor ca să apere propriul lor teritoriu împotriva unui atac, sau împotriva invaziilor"*.

Odată admis dreptul de legitimă apărare al națiunilor, se recunoaște, implicit, necesitatea organizației forțelor armate. Chestiunea, în practică, se complică, de oarece, dreptul de legitimă apărare, îl poate invoca și un agresor ipocrit. Agresorul va găsi totdeauna argumente ca să justifice actul său de agresiune. Cu alte cuvinte, el va juca rolul provocatului, când, în realitate, e provocatorul.

D. Kelogg a atins apoi problema violării tratatelor de la Locarno și a pactului multilateral.

Bărbatul de stat american a remarcat, că dacă toate părțile aderă la tratatul multilateral propus de Statele-Unite, atunci va exista o dublă asigurare că tratatele dela Locarno nu vor fi violate. In cazul însă când una din părți va viola pactul multilateral contra războiului, atunci toate celelalte părți vor fi degajate automatic de obligațiunile lor față de contravenient. După d. Kelogg, o declarație explicită asupra acestui principiu de drept este cu totul inutilă.

In rezumat, — după proectul american, — războiul ar fi, în principiu, înlăturat prin existența unui pact general multilateral: dar, în practică, nu va fi cu desăvârșire desființat: cazul de legitimă apărare, cazul când una din părți va viola pactul sub un pretext oarecare...

Dar s'a ridicat o chestiune foarte importantă din partea Franței.

Această chestiune este de ordin politic.

Rămâne de știut, dacă, sub pretext de a formula o condamnare morală, puterile *pot să se refugieze în neutralitate, sau, dacă ele trebue să execute angajamentele de solidaritate luate prin tratate speciale.*

Iată cazul Franței. Această putere are tratate speciale cu Belgia, Polonia, România...

Vor fi aceste tratate aplicate, în toate cazurile prevăzute într'însele, chiar dacă va există un pact multilateral, universal?

După teza franceză, puterile sunt obligate să respingă prin forță, atentatele la pacea națiunilor; iar după teza americană, se încurajează, indirect, puterile de a se desinteresa de soarta aliaților lor, în cazul când acestea din urmă ar fi atacate.

Nu se va asigura, firește, pacea în lume și în special în Europa, dacă se va da o primă de încurajare, eventualilor agresori de mâine prin o interpretare prea simplistă și apropape nepolitică a pactului universal împotriva războiului.

Esențialul în această mult discutată chestie a menținerei și asigurării păcii, nu este propriu zis introducerea într'un pact, a unui principiu de drept, sau a unei reguli de bună conduită impusă tuturor națiunilor-membre, ci *respectarea tuturor tratatelor și garanția reală oferită fiecărei națiuni, în parte, că sub nicăun pretext ea nu va suferi o agresiune; sau dacă va suferi, ea va fi imediat ajutată de toate celelalte națiuni, perfect solidare între ele.* Fără această garanție reală, pactul multilateral va pune în serioasă primejdie, tratatele speciale, particulare. Iată pentru ce Germania s'a grăbit să aprobe, în principiu, teza americană.

Iată, deci și pericolul ce ascunde teza americană. Dacă în principiu, propunerea americană este generoasă și în perfect acord cu morala și cu interesele civilizației, în practică, în loc să înlăture războaele, ea tinde să le încurajeze.

† George Ranetti

Unul din breasla noastră — și unul dintre cei mai distinși.

Din generația în care Toni Bacalbașa făcuse școală, George Ranetti a fost printre cei mai străluciți elevi. Scăpărător de inteligent, plin de umor, avea promptitudinea și a glumei, care înveselește și a satirei care îndreaptă, — dar niciodată nu rănește... A scris pagini de umor serios și lucrări de comic grotesc. Foarte sprinten, în vervă și la scris și la vorbă, ca gazetar, în chestiunile la ordinea zilei George Ranetti a avut totdeauna felul lui de a vedea, pe care și-l exprima așa de insinuant de plăcut și de vioi că, chiar dacă ți-se părea câteodată paradoxal, cădeai de acord...

† GEORGE RANETTI

Deprinsese dela maestru prestigiul cuvântului scris și tot ca pe vremea marelui gazetar, a fost o epocă pentru Ranetti când tinerii în meseria scrisului puneau multă grijă să aștearnă o frază... „Vezi să nu te ia Ranetti, în primire" — era ca un autocontrol pentru cei încrezuți...

Și e poate — pe ici pe colo, — ceva din ceea ce ambiția mărunță, cerea să stârbească din talentul de esență rară și din sufletul care în fondul lui prim, era complet bun și generos.

Căci George Ranetti a fost și un sentimental, un poet al simțirilor de finețe. N'am cunoscut un mai mare amant al florilor și al viețăților mărunte. El, mi se pare, a dat numele teatrului „Cărăbuș". Iubea florile cu o pasiune arzătoare și se revolta la spasm, împotriva autorității cari ar fi împietat cu neîngrijirea, un parc public.

Adora ghioceii ce apar sfioși de sub zăpadă, se extazia în fața unei garoafe parfumate, adora trandafirii — toată suita dumnezeiască de îmbălsămare, a primăvereci de eternă frumusețe și de renăscător imbold tineresc.

Și George Ranetti a avut o îndreptățire — una postumă, pe care nu i-au acordat-o nici cei cu cădere să-l sprijine, nici cei cari i-au admirat scrisul lui frumos: George Ranetti a murit în luna florilor!

Să nu-l jelim noi, oamenii. Să cerem Celui de sus odihna în pace pentru truda, zi de zi, în îndeletnicirea-i îndlțătoare pentru frumos și mai bine. Să-i ducem însă flori, flori multe. Lăcrămioarele vor plânge cu toată duioșia, cu toată sinceritatea pe amantul lor nedesmințit care le părăsește timpuriu.

C. Cosco

Se discută uniunea personală între Ungaria și Austria

„Pester Lloyd" anunță că la Budapesta s'a ținut Miercuri o adunarea solemnă a legitimiștilor maghiari. Cu acest prilej, fostul ministru de externe contele Andrassy a ținut o conferință, tratând despre uniunea personală între Ungaria și Austria, sub regele Otto.

Conferențiarul a ajuns la concluzia că vechea monarhie austro-ungară nu se va mai putea reface niciodată și deoarece s'ar putea imagina și o uniune personală, care ar slăbi poziția Ungariei, aceasta va trebui să urmeze politica minii libere.

Andrassy a demonstrat că Otto reprezintă ideea integrității Ungariei.

Insemnările mele

Cele 7

E vorba de 7 însușiri.

Dece 7, numai 7, sau așa de numeroase 7 însușiri, nu știu. Dar ziarul francez „La Liberté" caută să înceapă o anchetă asupra „celor 7 însușiri, mai frumoase, ale femeei".

Prin urmare, ziarul a ajuns la concluzia, că 7, numai 7 sunt, sau pot să fie, însușirile „mai frumoase ale femeei. Aceasta însemnează desigur că însușirile sunt, sau pot fi mai numeroase, după cum pot fi și mai puțin frumoase.

Dar să încep a enumera cele 7 însușiri, permițându-mi să cred că atât cititoarele, cât și cititorii vor binevoi să-mi dea concursul, arătându-mi dacă am greșit, sau dacă n'am stăruit asupra unora, în cadrul fix de 7 însușiri mai frumoase.—par'că ar fi 7 minuni ale lumii

Imi îngădui să cred că cele mai frumoase, sau mai exact, mai de seamă însușiri, ale femeei sunt:

Dragostea de muncă, bunătatea, curajul, sinceritatea, modestia, răbdarea (mai ales pentru pedagoge) și blândețea (și aceasta tot pentru pedagoge în special).

Am început cu munca, fiindcă m'am gândit mai mult la ce-ar trebui să fie pentru toate femeile, pentru toate. Și-am terminat cu blândețea, fiindcă e, fără îndoială, cea mai frecventă.

C. Cro.

Un nou împrumut de consolidare în Franța

Paris, 4 (Rador). — *La 7 Mai, Casa de amortizare a datoriei publice va emite un nou împrumut de consolidare, cu dobânda de 5 la sută. Cota de emisiune este de 91 franci.*

Cursuri de perfecționare pentru ingineri agronomi

Sub auspiciile direcțiunii generale a îndrumărilor agricole și Academiei de agricultură din Cluj, se va ține la Academia de agricultură din Cluj, în zilele de 8—30 Mai a. c. un curs asupra „Tehnicei câmpului de experiență".

D. prof. dr. I. Dobrescu va ține prelegeri însoțite de demonstrațiuni practice în ceeace privește metodele pentru determinarea necesității îngrășămintelor în diferite terenuri.

D. prof. dr. N. Săulescu va vorbi despre metodele și tehnica culturilor comparative cu soiuri.

D. prof. dr. A. Teodosiu, va vorbi despre calculul probabilităților în experimentările agricole.

Pentru sinistrații din Grecia

Pe lista deschisă de ziarul nostru pentru ajutorarea sinistraților din Grecia, au mai subscris eri următoarele persoane:

C. Grafiades	lei 5.000
Anton Basula	„ 100
Emanuel St. Tudori	„ 200
Total	5.300
Suma din urmă	14.300
Total general	19.600

Senatul italian și-a reluat ședințele

Roma, 3 (Rador). — Senatul și-a reluat, azi, ședințele, sub președinția d-lui Tittoni. Senatul a înfierat atentatul îndreptat împotriva Suveranului, la Milano.

D. Mussolini s'a asociat la cele spuse de d. Tittoni, adăogând că asemenea procedee nu sunt în stare să clatine regimul fascist.

CAMERA SE VA DESCHIDE LA 21 MAI

Roma, 3. (Telegr. prat.). — La 21 Mai se va deschide Camera italiană.

Vor lua cuvântul Mussolini și președintele Camerei, Casertano.

In primele zile se va avota bugetul și subsecretarul de stat Grandi va ține un mare discurs despre politica externă.

Asasinarea unui fruntaș al organizației macedonene

Belgrad, 3. (Telegr. part.). — „Politica" anunță din Sofia, că acolo s'a răspândit zvonul, că fruntașul organizației revoluționare macedonene, Mihailoff, ar fi fost asasinat.

După o versiune, șeful organizației, generalul Protogeroff, ar fi asasinul; alții susțin, că el ar fi victima prietenilor lui Panița, omorît la Viena de Olga Carnicin, cu care Mihailoff s'a căsătorit după comiterea faptei.

Este tradițional în rândurile acestei organizații să tăinuiască un timp oarecare asasinatele comise.

Bella Kun învinuit și de crime ordinare

— Pe temeiul acesta, Ungaria va cere extrădarea lui —

Viena, 4 (Rador). — Ministrul justiției, d. Dinghoffer a declarat unui reprezentant al agenției „Korrbureau", că Bella Kun a fost arestat pentru contravenție la legea interzicând organizațiile secrete și pentru că, deși expulzat, s'a înapoiat în Austria.

Până acum, guvernul austriac n'a primit vre-o cerere de extrădare din partea guvernului ungar. Tribunalul din Budapesta a cerut însă autorităților judecătorești din Viena, ca Bella Kun să fie deținut până când se va remite cererea de extrădare, deoarece împotriva sa există un mandat de urmărire, motivat de comiterea unor crime ordinare.

Răspunsul guvernului austriac în chestiunea extrădării va depinde de faptul dacă infracțiunile imputate lui Bella Kun au în primul rând caracter politic, sau sunt crime de drept comun. Nuanța politică a unei crime, care în sine aparține dreptului comun, un poate constitui un motiv de a refuza extrădarea Deciziunea asupra caracterului infracțiunilor este rezervată Statului solicitat să aprobe extrădarea.

Planul Moscovei zădărnicit deplin în Franța

Paris, 4. (Rador). — ***Presa continuă să comenteze lamentabilul eșec al comuniștilor cu prilejul zilei de 1 Mai. „La Victoire" constată, că nici odată la Paris și împrejurimi, ziua de 1 Mai n'a fost atât de calmă. Se poate afirma, că partidul comunist s'a arătat mult mai slab în această zi pe terenul sindical, decât la 29 Aprilie pe teren politic, unde a făcut totuși o atât de tristă figură.***

„Echo de Paris" observă, că în ciuda apelurilor și agitației curioase a ziarelor comuniste, ordinea a fost desăvârșită, grație măsurilor energice, blocarii posturilor comuniste, reglementării circulației și confiscării tuturor mijloacelor de transport, la care se gândeau organizatorii manifestației. Planul Moscovei a fost zădărnicit printr'o lovitură de maestru.

O grozăvie, într'un sat ungar

— Un nebun ucide mai multe persoane —

Budapesta, 4 (Rador). — O impresionantă tragedie s'a desfășurat eri în satul Bata, lângă Mohaci. Sergentul jandarm Stefan Kovacs, într'un acces de nebunie, a intrat în locuința ofițerului de serviciu, l-a împușcat, a rănit apoi grav pe soția acestuia și a ucis pe bucătăreasa postului. Strigând că va ucide pe toți dușmanii săi, nebunul a trecut în stradă, unde a ucis un ofițer de jandarmi și un trecător. Apoi a fugit în pădurea din apropiere și înainte de a putea fi arestat s'a sinucis.

Un spectator provoacă scandal în Camera Comunelor

— Discutarea bugetului Angliei —

Londra, 3. (telegr. part.). — In ședința de eri a Camerei Comunelor, care s'a prelungit până noaptea târziu, s'a produs un imens scandal, provocat de un provincial, care asistase la discuția bugetului ministerului de finanțe.

Cum ministrul de finanțe, d. Churchill, este bolnav, el a fost reprezentat prin doi secretari de stat, cari însă nu erau în curent cu chestiunile ce trebuiau desbătute. Reprezentanții partidului laburist au pus mai multe întrebări, la care însă cei doi secretari n'au știut să răspundă. Au cerut atunci închiderea ședinței și amânarea ei până la vindecarea d-lui Churchill.

Asupra acestei propuneri s'au iscat vii discuțiuni. Reprezentanții partidului liberal s'au unit cu partidul laburist.

La miezul nopții s'a pus chestiunea la vot. Au votat 427 contra 142, cari țineau ca ședința să fie amânată. Mai mult de 200 deputați s'au abținut dela vot.

Când însă secretarul de stat Samuel, a luat cuvântul, un om din galerie a aruncat mănușile, pălăria și bastonul asupra lui strigându-i „Tacă-ți gura".

Ședința a fost imediat suspendată, iar omul din galerie arestat.

El a declarat că a venit din provincie și că deputatul din departamentul său i-a procurat un bilet de galerie.

Eșirea lui a motivat-o prin aceea că a fost enervat, când partidul consevator a respins propunerea partidului laburist, așa că a lucrat aproape inconștient.

PRIMA LECTURA A PROECTULUI DE BUGET

Londra, 4 (Rador). — *Camera Comunelor a aprobat eri, în primă lectură, proectul de buget.*

Raportul experților în chestia mitralierelor

Haga, 4 (Rador). — Comitetul de trei însărcinat de consiliul Ligii Națiunilor să studieze afacerea mitralierelor ungare descoperite la St. Gotthard, și-a început azi lucrările, sub președinția d-lui Bellaerts, ministrul de externe al Olandei. Comitetul va examina raportul întocmit de experții armurieri și vamali, pe baza constatărilor făcute la fața locului, și la rândul său va redacta raportul definitiv care va fi prezentat consiliului Ligii Națiunilor în sesiunea din Iunie.

Politica Italiei în Balcani

Belgrad, 3. (Telegr. part.). — *In urma unei înțelegeri între ministrul de externe Marincovici și șefii opoziției, ministrul de externe va răspunde, Joia viitoare în Scupcină, la interpelarea opoziției asupra politicei agresive a Italiei în Balcani.*

Se așteaptă o vie discuție în jurul tuturor chestiunilor de ordin politic extern, după răspunsul ministrului.

Diplomații noștri în străinătate

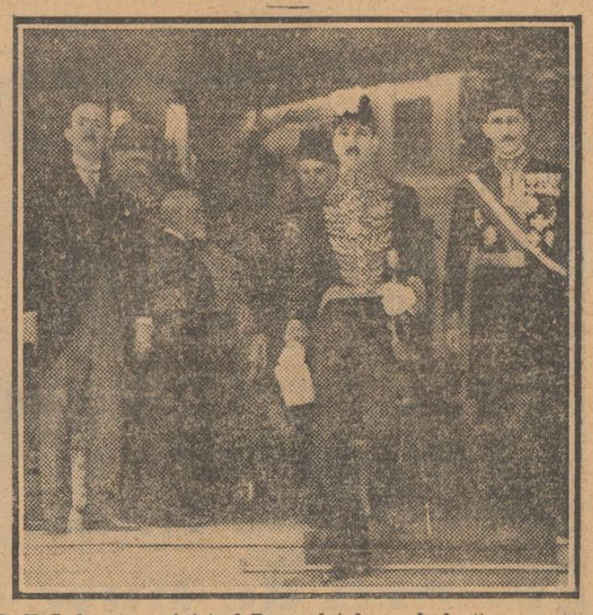

D. F. Lahovary, ministrul României la Cairo, eșind dela palatul regal după prezentarea scrisorilor de acreditare.

Scrisoarea plutonierului milionar Ioan Bălan

— O mișcătoare povestire, care arată cum vine norocul după abonații ziarului „Universul" —

Am anunțat la vreme norocul, — în adevăr remarcabil — pe care l-a avut unu din abonații ziarului „Universul", plutonierul reangajat Bălan Ioan, șeful postului de jandarmi Săvăneni (Dorohoi), care, cu un bilet al loteriei Ligii Culturale, gratuit dat de administrația ziarului nostru — ca oricărui abonat la ziarul „Universul" — a câștigat un milion de lei.

Fericitul câștigător, pe care azi toată lumea îl numește „Milionarul ziarului „UNIVERSUL", a venit eri la redacția noastră, împreună cu soția sa, dându-ne următoarea scrisoare de mulțumire:

DOMNULE DIRECTOR,

Am primit telegrama Domniei Voastre prin care mă vestiți că, pe baza biletului cu numărul 836323, — dat gratuit de administrația ziarului „Universul", — eu am câștigat un milion de lei, și, vă rog să mă iertați că vă spun, dar întâi nu mi-a venit să cred, gândindu-mă că e o glumă a d-lui șef al oficiului nostru de poștă.

Nu mi-am închipuit niciodată că, prin voința lui Dumnezeu și prin marea d-stră bunătate, eu, un modest șef de post de jandarmi, să mă pomenesc milionar peste noapte. Mă gândesc și acuma, când văd că nu e o glumă, că a vrut Dumnezeu și cu mine și cu soția mea, să ne scoată din nevoi. Acuma, noi ne gândim amândoi să luăm un copilaș orfan și să-l înfiem, fiindcă noi n'avem copii, și dând lumii un om de omenie, să ne arătăm mulțumirea pentru norocul pe care l-am avut.

Și mai vreau să mai cumpăr și o vacă cu lapte, pentru o femee văduvă.

Greutăți multe am avut în viață, iar ca ostaș am fost de am luptat și la Verdun.

Și vrând soarta să scap din prăpădul de acolo, am venit înapoi, așa că azi sunt șeful postului de jandarmi dela Avrămeni, în județul Dorohoi, unde îmi fac datoria cât pot mai bine.

Am avut de luptat, încă de mic copil, cu mari greutăți, iar mai târziu ca jandarm, am fost decorat cu „Serviciul credincios" și mi s'a dat și un premiu de 1000 lei, pentru prinderea, în 1921, a banditului Gheorghe Cenușe, la Rusii-Moldoviței în Câmpu-Lung Bucovina.

Vă mărturisesc cinstit, domnule Director, că eu mă așteptam mai curând să mor în orice moment, decât să aflu că am câștigat un milion de lei.

Fiindcă o asemenea veste, la un om nevoiaș, întâi nici nu este de crezut.

Poate vreți să știți cum mi-a venit vestea cea bună.

Aflați că d. șef al oficiului nostru, împreună cu un cumnat al lui, au venit la mine în comună, pe la ora 3 noaptea, cu o căruță în care niște oameni voiau să aducă ouă, în comuna Săveni, și m'am pomenit că bate cineva noaptea la ușe.

Intâi am crezut că a venit cineva să mă omoare, și am pus repede mâna pe carabină,— că noi jandarmii avem și dușmani destui. Am crezut, așa dar, că mă atacă cineva în puterea nopții, dar la norocul care mi se vestea nici nu mă gândeam.

Când am văzut că e d. diriginte al oficiului de poștă, am lăsat arma, și l-am primit în casă.

Iar dumnealui, temându-se, poate, că are să mi se taie inima, întâi n'a voit să-mi spună cât am câștigat, și m'a luat cu domolul, ba că am câștigat o sută de mii, ba două, ba două sute cincizeci de mii, că parcă ne tocmeam să cumpărăm ceva.

Până când la urmă mi-a spus:

— Apoi, omule, să știi că de acuma dumneata ești milionar! Ai câștigat un milion cu biletul dat gratis de ziarul „Universul". Iată aci telegrama dată de ziarul „Universul" precum că d-ta ai câștigat un milion de lei!

Eu nu mai știam ce să zic, fiindcă vedeam că vorbesc cu un om serios.

Repezindu-mă spre odaie să scot dintr'o cutie biletul trimis de ziarul „Universul", parcă îmi pierdusem judecata.

Țineam în mână cheile dela ușa odăii, și cu toate astea căutam cheile și nu le găseam...

A trebuit să sparg ușa ca să intru în odaie.

La urmă, ce vreți să mai spun, am văzut că norocul meu a fost un mare și adevărat noroc, și am înțeles ce oameni cinstiți sunt la „Universul".

Că eu, un om aruncat la margine de țară, pe care nimeni nu-l știa și care acum am venit întâia oară în București, iată-mă câștigând deodată un milion de lei, cu un bilet pe care ziarul „Universul" mi l-a trimis gratis, fără să mă coste niciun ban.

Domnule Director, oricât v'aș povesti eu cât sunt de bucuros, tot n'am să vă pot arăta, fiindcă eu nu sunt meșter la vorbă.

Dar în inima mea e o bucurie care nu se poate spune, și bucuria aceasta o datoresc numai ziarului „Universul", la

La serbările din Chișinău

Ofițerii de rezervă ai fostei republici moldovenești